

Гриценко Інна,

кандидат педагогічних наук, доцент,

старший науковий співробітник

лабораторії професійної кар'єри

Інституту професійної освіти НАПН України, (Київ)

ФОРМИ І МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОНСУЛЬТУВАННЯ З МОЛОДІЖНОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА У ЗАКЛАДАХ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ В ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ

Методологічний вимір цього дослідження ретельно вивчає різні стратегії та підходи, необхідні для надання консультаційних послуг у рамках парадигми безпеки професійно-технічної освіти. Безцінним методологічним підходом є навчання на основі досвіду, яке ставить здобувачів професійної освіти в автентичні підприємницькі контексти. З'ясовується ключова роль наставництва та коучингу як педагогічних методів розвитку підприємницьких компетенцій серед учнівської молоді, яка навчається. Використання кейс-стаді та методології проблемного навчання має важливе значення для розвитку критичного мислення та навичок вирішення проблем, що є необхідними для підприємців-початківців у турбулентному економічному кліматі [1; 2; 3; 4; 5].

Менторство та коучинг, як педагогічні методики, посідають чільне місце у сфері консультування. Досвідчені підприємці та галузеві експерти, виступаючи в ролі наставників і коучів, пропонують не лише цінні поради, а й емоційну підтримку, сприяючи всебічному розвитку молодих підприємців. Такі наставницькі стосунки, які часто тривають протягом тривалого часу, сприяють розвитку підприємницького мислення та надають молоді необхідні навички для подолання труднощів, пов'язаних з воєнним станом та економічною турбулентністю.

Паралельно з цим, групові воркшопи та семінари стають потужною формою консультування. Таке колективне навчальне середовище сприяє формуванню у молодих підприємців духу співпраці, заохочуючи обмін ідеями, досвідом та

стратегіями вирішення проблем. Такі спільні форуми, що часто проводяться в рамках ЗП(ПТ)О, виховують почуття солідарності та колективної стійкості, необхідне для подолання складнощів післявоєнного відновлення економіки.

Поряд з цими традиційними формами, зростаюча інтеграція методів онлайн і дистанційного консультування є інноваційною відповіддю на вимоги воєнного стану і сучасного цифрового ландшафту. Використовуючи цифрові платформи та телекомунікаційні технології, ці методи долають географічні обмеження і пропонують консультації та підтримку молодим підприємцям у режимі реального часу, тим самим підвищуючи їхню доступність у середовищі, що характеризується мінливістю та невизначеністю.

Описано ключові педагогічні умови, необхідні для успішного консультування учнівської молоді з питань молодіжного підприємництва у закладах професійної (професійно-технічної) освіти. Ці умови були визначені шляхом експерименту і характеризуються трьома ключовими факторами: створення сприятливого освітнього середовища, яке заохочує та розвиває учнівське підприємництво; розробка ефективних методів організації консультаційних сесій, спеціально розроблених для учнівської молоді ЗП(ПТ)О, зацікавлених у молодіжному підприємстві; підвищення професійних навичок консультантів, щоб краще підготувати їх до надання всебічної та індивідуальної допомоги учнівській молоді ЗП(ПТ)О, які звертаються за порадою з питань молодіжного підприємництва. Таким чином, підкреслюється важливість цих трьох педагогічних умов для забезпечення успіху консультування учнівської молоді з питань молодіжного підприємництва у ЗП(ПТ)О [6; 7; 8; 9].

Комплексно досліджено складний взаємозв'язок педагогічних умов, організаційних форм і методів навчання у сфері консультування молодіжного підприємництва в системі професійно-технічної освіти України у складні періоди воєнного стану та післявоєнної відбудови економіки. Це дослідження робить внесок не лише в академічний дискурс, а й у прагматичний розвиток освітньої політики та практик, спрямованих на розвиток підприємницької

стійкості та інноваційності серед учнівської молоді країни, зміцнюючи таким чином траєкторію України на шляху до післявоєнного економічного відновлення та довгострокового процвітання.

Отже, організація консультування здобувачів професійної освіти з молодіжного підприємництва в системі ПТО України в період воєнного стану та післявоєнного відновлення економіки характеризується різноманіттям організаційних форм і методологічних підходів. Поєднання індивідуального консультування, групової динаміки, онлайн-ресурсів, навчання на власному досвіді, наставництва, коучингу та кейс-педагогіки в сукупності створює комплексну екосистему підтримки. Ця екосистема забезпечує молодих підприємців багатогранними компетенціями, необхідними для того, щоб орієнтуватися в умовах воєнного стану та зробити значний внесок у подальше економічне відродження України [10].

Література

1. *електронне наукове видання*: Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Гриценок І. А., Єршова Л. М., Закатнов Д. О., Орлов В. Ф., Сохацька Г. В. Підготовка майбутніх кваліфікованих кадрів до підприємницької діяльності в умовах розвитку малого бізнесу: теорія і практика: *монографія*. Житомир: «Полісся», 2020. Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/724963/>

2. Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценок І. А., Закатнов Д. О., Єршова Л. М., Орлов В. Ф., Сохацька Г. М., Теловата М. Т. (Ред.). Підприємницька компетентність майбутніх фахівців: *методичний посібник*. Житомир: «Полісся», 2021. Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/728893/>

3. Алексєєва С. В., Гриценок І. А., Закатнов Д. О., Кузьмінська Л. Д., Орлов В. Ф., Закатнов Д. О. (Ред.). Психолого-педагогічні тренінги у системі консультування з професійної кар'єри учнів професійно-технічних навчальних закладів: навчальний посібник Житомир: «Полісся», 2019. Взято з: <https://lib.iitta.gov.ua/717525>

4. Алексєєва С. В., Базиль Л. О., Байдулін В. Б., Гриценок І. А., Єршова Л. М.,

Орлов В.Ф., Сохацька Г.М. Основи економічної грамотності та підприємництва: навчальний посібник. Житомир: Полісся, 2021. (Лист Державної наукової установи «Інститут модернізації змісту освіти» МОН України №22.1/12-Г-1024 від 23.11.2020 р.). Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/729005/>

5. Гриценко І.А., Байдулін В.Б., Савченко М.О. Від бізнес-ідеї до підприємницького успіху: методичні рекомендації. Житомир: «Полісся», 2021. Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/728126/>

6. Гриценко І.А. Розвиток навичок малого підприємництва в учнівській молоді закладів професійної (професійно-технічної) освіти. В В.О. Радкевич (Ред.). *Науково-методичне забезпечення професійної освіти і навчання: матеріали XVI Всеукраїнської науково-практичної конференції (звітної)*, Київ, 17-20. С.68-70, 2022.

7. Гриценко І.А., Єршова Л.М. Інтерактивні форми й методи підготовки майбутніх фахівців до підприємницької діяльності. Професійна педагогіка, 1(24), с.81-90, 2022. <https://doi.org/10.32835/2707-3092.2022.24.81-90>, [in Ukrainian]. Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/731901/>

8. Гриценко І.А. Методика розвитку підприємницької активності учнівської молоді засобами проєктної діяльності. Наукові записки Малої академії наук України, 2(24), с. 19-27, 2022. <http://doi.org/10.51707/2618-0529-2022-24-03>, [in Ukrainian]. Взято з: <http://lib.iitta.gov.ua/731900/>

9. Підготовка майбутніх кваліфікованих робітників до молодіжного підприємництва: Довідник. / Автори-упорядники: Базиль Л.А., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Орлов В.Ф., Савченко М.О., Теловата М.Т., Тітова О.А. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. – 196 с.

10. Молодіжне підприємництво в умовах воєнного стану: практичний порадник: Базиль Л.А., Байдулін В.Б., Гриценко І.А., Єршова Л.М., Орлов В.Ф., Савченко М.О., Теловата М.Т.; за ред. Тітової, О.А. Київ: Інститут професійної освіти НАПН України, 2022. - 96 с.